

Sygn. akt *XVII AmA 7/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Małgorzata Perdion-Kalicka
Protokolant –	st. sekr. sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu 3 marca 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania **Banku (...) S.A. w W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

z udziałem Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Warszawie

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 22 września 2020 r. Nr (...)

1. uchyla zaskarżoną decyzję;

2. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz Banku (...) S.A. w W. kwotę 1720 zł (tysiąc siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

XVII AmA 7/21

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), (dalej jako: uokik) w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (sygn. akt (...)), wydał w dniu 22 września 2020 r. decyzję nr (...), w której w pkt. I uznał postanowienia wzorców umów stosowane przez Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. o treści:

A. „Kurs wymiany walut obcych, na podstawie którego przeliczane są na złote polskie zobowiązania Kredytobiorcy wyrażone w walucie obcej, podawany jest w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku. Podstawą do ustalenia kursów kupna i sprzedaży zawartych w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku jest kurs bazowy, stanowiący średnią arytmetyczną z

ofert kupna i sprzedaży tej waluty oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego i podanych na stronie serwisu (...) w chwili tworzenia Tabeli Kursów Walut Obcych.

Wartości kursu kupna i wartość kursu sprzedaży z Tabeli Kursów Walut Obcych mogą odbiegać od kursu bazowego o nie więcej niż 10%”

[postanowienie umowne stosowane w następujących wzorcach umowy:

- „Aneks do Umowy o Kredyt Hipoteczny nr... indeksowany do CHF sporządzonej w dniu ...”,

- „Aneks do Umowy o (...) nr ... w CHF sporządzonej w dniu

- „Aneks nr ... do Umowy o Pożyczkę Hipoteczną nr ... indeksowany do CHF sporządzonej - „Aneks do Umowy o (...) Hipoteczną nr ... indeksowany do CHF sporządzonej w dniu ...”,

- „Aneks do Umowy o Kredyt Konsolidacyjny nr... indeksowany do CHF sporządzonej w dniu...” - „Aneks do Umowy o (...) nr... indeksowany do CHF sporządzonej w dniu ...”]

oraz

B. „Tabela Kursów Walut Obcych Banku tworzona jest przynajmniej raz dziennie każdego dnia roboczego. Pierwsza Tabela Kursów Walut Obcych Banku tworzona jest pomiędzy godziną 8.00 a godziną 10.00 danego dnia. Tabela Kursów Walut Obcych Banku publikowana jest każdorazowo na stronie (...)

[postanowienie umowne stosowane w następujących wzorcach umowy:

- „Aneks do Umowy o Kredyt Hipoteczny nr ... indeksowany do CHF sporządzonej w dniu ...”,

- „Aneks do Umowy o (...) nr... w CHF sporządzonej w dniu ...”,

- „Aneks nr ... do Umowy o Pożyczkę Hipoteczną nr ... indeksowany do CHF sporządzonej w dniu ...”,

- „Aneks do Umowy o (...) Hipoteczną nr ... indeksowany do CHF sporządzonej w dniu ...”,

- „Aneks do Umowy o Kredyt Konsolidacyjny nr... indeksowany do CHF sporządzonej w dniu...”

- „Aneks do Umowy o (...) nr ... indeksowany do CHF sporządzonej w dniu ...”]

za niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.), co stanowi naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086),

i zakazał ich wykorzystywania.

II. 1. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 1 uokik, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. środek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a uokik, w postaci poinformowania, wszystkich konsumentów będących stronami aneksów do umów zawartych na podstawie wzorców, których postanowienia zostały uznane za niedozwolone, o uznaniu ich za niedozwolone i skutkach z tego wynikających, w terminie nie później niż 3 (trzech) miesiące od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Przy czym informacja przekazywana konsumentom będzie:

[1] w warstwie wizualnej - sporządzona czcionką w rozmiarze co najmniej 11, kolorze czarnym i rodzaju Times New Roman,

[2] dostarczona konsumentom za pomocą listów poleconych,

składała się z następującej treści:

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w decyzji nr (...) z dnia 22 września 2020 r. uznał za niedozwolone, postanowienia wzorców umów stosowane przez Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. w obrocie z konsumentami

i zakazał ich wykorzystywania. Są to postanowienia o treści (...) - należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone.

Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim aneks do umowy/umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji. W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność ta powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w aneksie do umowy/ umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK nr (...) dostępna jest pod adresem internetowym (...). Decyzja jest prawomocna.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.”.

2. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 2 uokik, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. środek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a uokik, w postaci złożenia oświadczenia w terminie nie później niż 1 (jednego) miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, utrzymywanego na stronie internetowej przez okres 4 (czterech) miesięcy, o następującej treści:

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w decyzji nr (...) z dnia 22 września 2020 r. uznał za niedozwolone, postanowienia wzorców umów stosowane przez Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. w obrocie z konsumentami i zakazał ich wykorzystywania. Są to postanowienia o treści (...) - należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone.

Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim aneks do umowy/umowę na podstawie wzorca zawierającego kwestionowane postanowienia. Bezskuteczność tych postanowień powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w aneksie do umowy/ umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK nr (...) dostępna jest pod adresem internetowym (...). Decyzja jest prawomocna.”,

w następujący sposób:

[1] czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff),

[2] tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,

[3] w górnej części strony głównej domeny (...) i na każdej innej stronie internetowej przedsiębiorcy zastępującej ww. stronę w przyszłości, z możliwością zamknięcia oświadczenia przez użytkownika poprzez kliknięcie krzyżyka w prawym górnym rogu ramki; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),

[4] czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2.5 cm z każdej strony,

[5] fragment: „Decyzja Prezesa UOKiK nr (...)” będzie stanowić hiperłącze prowadzące do strony internetowej: [https://\(...\)](https://(...))

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 112 ust. 2 uokik, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W., płatną na rzecz Funduszu (...), karę pieniężną w wysokości 10 464 213 zł (słownie: dziesięć milionów czterysta sześćdziesiąt cztery tysiące dwieście trzynaście złotych), z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie określonym w pkt I niniejszej decyzji.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 uokik oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.) w związku z art. 83 uokik, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciążył Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. kosztami postępowania opisanego w pkt I sentencji niniejszej decyzji w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w kwocie 235,80 zł (słownie: dwieście trzydzieści pięć złotych osiemdziesiąt groszy) i zobowiązał Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. do zwrotu tych kosztów Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

(decyzja, k. 6-22)

Odwołaniem z dnia 22 października 2020 r. Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zaskarżył decyzję w całości wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez stwierdzenie na podstawie art. 479^{31a} § 3 k.p.c., że Bank nie naruszył zakazu stosowania niedozwolonych postanowień umownych poprzez stosowanie opisanych w sentencji decyzji postanowień i umorzenie postępowania administracyjnego jako bezprzedmiotowego, ewentualnie o zmianę decyzji w pkt. III poprzez odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej na Bank, ewentualnie o zmianę zaskarżonej decyzji w pkt. III poprzez zmniejszenie wysokości nałożonej na Bank kary do symbolicznej kwoty, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności łagodzących oraz zastosowaniu zasady celowości, proporcjonalności, indywidualizacji kary, ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odwołaniu Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zarzucił decyzji:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w postaci:

1.1 naruszenia art. 384 § 1 k.c. oraz art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 23a uokik oraz art. 23b ust. 1 uokik poprzez ich błędną wykładnię, a w konsekwencji nieprawidłowe zastosowanie i uznanie, że klauzula B, pomimo że nie kształtuje ona praw i obowiązków konsumenta, może być uznana za element wzorca;

1.2 naruszenia art. 385¹ k.c. w zw. z art. 23a uokik oraz art. 23b ust. 1 uokik poprzez ich błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że zakwestionowane w decyzji klauzule kształtowały prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, w sytuacji kiedy w momencie wprowadzania aneksów zawierających przedmiotowe klauzule, nie istniały ukształtowane obyczaje w tym zakresie, a ponadto klauzule te nie naruszały interesów konsumenta w jakimkolwiek stopniu;

1.3 naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 24 ust. 1, ust. 2 pkt 3 oraz ust. 3 uokik poprzez ich błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że w niniejszej sprawie doszło do spełnienia przesłanek pozwalających na zakwalifikowanie zarzucanych działań powoda jako działań naruszających zbiorowe interesy konsumentów;

1.4 naruszenia art. 106 uokik poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, w sytuacji w której nałożenie kary na Bank nie wypełniało żadnej z funkcji, jakie ustawodawca przewidział dla tej instytucji i stanowiło reakcję nieproporcjonalną do stwierdzonego naruszenia;

1.5 naruszenia art. 106 uokik w zw. z art. 111 uokik poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie i zbyt powierzchowną ocenę przesłanek łagodzących przy jednoczesnym rozszerzeniu przesłanek obciążających, co skutkowało ustaleniem wysokości kary pieniężnej w sposób nadmierny i rażący;

1.6 naruszenia art. 23a i 23b uokik w zw. z art. 384 § 1 k.c. poprzez wydanie decyzji o uznaniu postanowienia za niedozwolone, podczas gdy postanowienie wskazane w decyzji zawarte jest nie we wzorcu umowy, a w aneksie do umowy, co wyklucza wydanie przez Prezesa UOKiK decyzji w trybie art. 23b uokik.

2. Istotne naruszenia przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy, poprzez:

2.1 naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., 231 k.p.c. i 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 84 uokik (i art. 7 kpa, art. 8 kpa oraz art. 107 § 3 kpa) w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. poprzez zaniechanie zebrania pełnego (wyczerpującego) materiału dowodowego i jego wszechstronnej oceny skutkujące nieuprawnionym przyjęciem, jakoby Bank naruszał zbiorowe interesy konsumentów i zachodziła konieczność nałożenia na Bank kary, a w szczególności w skutek:

(i) błędnego przyjęcia, że aneksy stosowane przez Bank stanowiły wzorce umowne;

(ii) dokonania oceny klauzuli B, pomimo że nie kształtuje ona praw i obowiązków konsumenta, a w konsekwencji, nie może być uznana za element wzorca;

((...)) przypisania Bankowi odpowiedzialności za negatywne dla konsumentów skutki korzystania z udzielanych przez Bank kredytów/pożyczek indeksowanych do walut obcych, podczas gdy - jeśli w ogóle takowe występują - to wynikają wyłącznie one z okoliczności obiektywnych, na które Bank nie ma żadnego wpływu;

(iv) pominięcia faktu, że metodologia kształtowania kursów walut przez Bank była oparta na rynkowym sposobie kształtowania kursów walut;

(v) nieuprawnionego przyjęcia, że Bank miał dowolność w określaniu kursu walut, podczas gdy kurs ten był ściśle uzależniony od kursu rynkowego;

(vi) nieuprawnionego przyjęcia, że konsument nie zgodziłby się na ukształtowanie zasad określania kursów waluty takie, jak proponowane przez Bank;

(vii) dokonania istotnych w sprawie ustaleń bez wszechstronnego rozważenia zgromadzonego materiału dowodowego, co doprowadziło do błędnego uznania, że doszło do naruszenia ekonomicznych interesów konsumentów;

(viii) niedokonania jakiegokolwiek analizy wpływu zawartych aneksów na interesy - również ekonomiczne - konsumentów;

(ix) uznania, że całkowicie odmienne postępowanie zakończone wydaniem decyzji przez UOKiK względem Banku stanowi przejaw naruszenia, o którym mowa w art. 111 Ustawy;

(x) całkowitego pominięcia przez Prezesa UOKiK, że Bank wprowadzając kwestionowane klauzule do aneksów działał w wykonaniu Ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, która nakazywała Bankom uzupełnienie już zawartych umów o szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i

rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu oraz przyjęcie rozwiązań dających konsumentowi prawo wyboru waluty, w której spłacany jest kredyt, jak również dowolność w zakresie pozyskania waluty na spłatę kredytu;

(xi) uznania, że zasady ustalania kursów tożsame z zasadami ustalania kursu przez Narodowy Bank Polski oraz inne banki funkcjonujące na rynku są abuzywne.

2.2 naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 3a uokik w zw. z art. 111 ust. 1 pkt 1, ust. 2, ust. 3 pkt 2 w zw. z pkt. 1 lit. a-d uokik (oraz art. 6 kpa i art. 8 kpa) poprzez wydanie zaskarżonej decyzji z przekroczeniem granic uznania administracyjnego w tym poprzez czynienie założeń i uproszczeń na niekorzyść Banku z pominięciem obowiązku rzetelnej analizy, jaka powinna poprzedzać, jakąkolwiek decyzję organu w ramach działań dyskrecjonalnych;

2.3 naruszenie art. 111 ust. 1 pkt 1, ust. 2, ust. 4 pkt 2 lit. a-c oraz ust. 2 pkt 1 lit. c-d uokik poprzez bezprawne rozszerzenie katalogu przesłanek obciążających oraz ich jedynie powierzchowne przytoczenie bez czynienia odpowiednich analiz, co skutkowało nieprawidłowym ustaleniem wysokości kary;

2.4 naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 3a uokik poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, w sytuacji w której nałożenie kary na Bank nie wypełniało żadnej z funkcji, jakie ustawodawca przewidział dla tej instytucji i stanowiło reakcję nieproporcjonalną do stwierzonego naruszenia;

2.5 naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 3a uokik w zw. z art. 111 uokik, art. 111 ust. 1 pkt 1, ust. 2, ust. 3 pkt 2 w zw. z ust. 3 pkt 1 lit. a-d poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie i zbyt powierzchowną ocenę przesłanek łagodzących przy jednoczesnym rozszerzeniu przesłanek obciążających, co skutkowało ustaleniem wysokości kary pieniężnej w sposób nadmierny i rażący;

2.6 naruszenie art. 1 uokik w zw. z art. 23a i 23b uokik poprzez wydanie decyzji o uznaniu postanowienia za niedozwolone, podczas gdy działanie to nie zostało podjęte przez Prezesa UOKiK w interesie publicznym, zważywszy że kwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienie zostało włączone do umów kredytowych jedynie ograniczonej i określonej liczby konsumentów w wyniku ich dobrowolnej decyzji o zawarciu przedmiotowych aneksów.

(odwołanie, k. 23-45)

Po zapoznaniu się z treścią odwołania, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w odpowiedzi na odwołanie z 19 marca 2021 r., podtrzymał przedstawione w Decyzji stanowisko wnosząc o oddalenie odwołania w całości, pominięcie wniosków dowodowych wskazanych w odwołaniu oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

(odpowiedź na odwołanie, k. 152-166)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy pod numerem (...). Przedmiotem działalności spółki jest m.in. pośrednictwo pieniężne oraz działalność bankowa. (odpis pełny z KRS powoda, k. 48-65v akt adm.)

Bank (...) S.A. zawierał z konsumentami umowy o kredyt hipoteczny w obcych walutach w oparciu o wzorce umowne. Na dzień 2 marca 2020 r. bank wykonywał 61 317 umów zawartych z konsumentami. Bank wykonywał ówczesnie umowy kredytów indeksowanych do waluty obcej głównie we franku szwajcarskim w ilości 61 029 umów, w euro w ilości 214 umów oraz w dolarach amerykańskich w ilości 74 umów. (pismo powoda z 30 marca 2020 r., k. 229-231 akt adm.)

Ostatnia umowa kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej była zawarta przez Bank (...) S.A. w dniu 12 lutego 2009 r, przy czym Bank oferował tego typu umowy do 30 listopada 2008r.

W związku z uchwaleniem 29 lipca 2011 r. ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984), która dodała pkt 4a w art. 69 ust i tym samym wprowadziła zasadę, że umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska powinna określać także szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu – Bank (...), w oparciu o indywidualne wnioski kredytobiorców, zawierał z kredytobiorcami aneksy do umów kredytowych, regulujące zasady ustalania kursów walut. Podstawę prawną do takiego działania Banku stanowił przepis art. 4 powołanej ustawy, w myśl którego w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ma zastosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b ustawy, o której mowa w art. 1, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki.

Zasadniczo Bank w aneksach zawieranych z konsumentami stosował jednakowe postanowienie dotyczące sposobu ustalania kursu walut, niemniej jednak nie we wszystkich aneksach zawartych po wejściu w życie ustawy ten zapis się znalazł, a niejednokrotnie postanowienie aneksu dotyczące spłaty kredytu walutowego nie miało standardowego zapisu o kursie waluty np. gdy klient rezygnował z tej klauzuli (pismo powoda z 6 lipca 2016 r., k. 5-6 akt adm.; pismo powoda z 12 sierpnia 2016 r., k. 14-17 akt adm; pismo powoda z 3 października 2016 r., k. 24-26 akt adm, aneksy zawarte w kredytobiorcami zapisane na płycie CD k. 19 akt adm., np. aneks nr (...).2015 z 3.03.2015r do umowy o Kredyt Hipoteczny nr KH/(...) indeksowany do CHF z 11.07.2007, oraz aneks nr (...) do umowy Kredytu Hipotecznego w CHF nr (...) z 2.06.2003r)

W zawartych przez Bank (...) S.A. aneksach do umów kredytów hipotecznych waloryzowanych do walut obcych (CHF i E uro) zawarto postanowienia o następującej treści:

- „Kurs wymiany walut obcych, na podstawie którego przeliczane są na złote polskie zobowiązania Kredytobiorcy wyrażone w walucie obcej, podawany jest w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku. Podstawą do ustalenia kursów kupna i sprzedaży zawartych w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku jest kurs bazowy, stanowiący średnią arytmetyczną z ofert kupna i sprzedaży tej waluty oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego i podanych na stronie serwisu (...) w chwili tworzenia Tabeli Kursów Walut Obcych. Wartości kursu kupna i wartość kursu sprzedaży z Tabeli Kursów Walut Obcych mogą odbiegać od kursu bazowego o nie więcej niż 10%”
- „Tabela Kursów Walut Obcych Banku tworzona jest przynajmniej raz dziennie każdego dnia roboczego. Pierwsza Tabela Kursów Walut Obcych Banku tworzona jest pomiędzy godziną 8.00 a godziną 10.00 danego dnia. Tabela Kursów Walut Obcych Banku publikowana jest każdorazowo na stronie (...)

Powyższe postanowienia powód zastosował do następujących rodzajów umów łączących go z kredytobiorcami:

- do Umowy o Kredyt Hipoteczny indeksowany do CHF
- do Umowy o (...) w CHF
- do Umowy o Pożyczkę Hipoteczną indeksowany do CHF
- do Umowy o (...) Hipoteczną indeksowany do CHF
- do Umowy o Kredyt Konsolidacyjny indeksowany do CHF

- do Umowy o (...) indeksowany do CHF

(pismo powoda z 30 marca 2020 r., k. 229-231 akt adm.; pismo powoda z 6 lipca 2016 r., k. 5-6 akt adm.; pismo powoda z 12 sierpnia 2016 r. wraz z załącznikiem – płytą CD, k. 14-17 akt adm. załącznik, k. 19 akt adm.)

Przedmiotowe postanowienia dotyczące ustalenia kursu walut Bank wykorzystywał do zawieranych aneksów od 29 sierpnia 2011 r. do 21 lipca 2020 r. (pismo powoda z 20 października 2017 r., k. 115 akt adm.; pismo powoda z 14 sierpnia 2020 r., k. 339-340 akt adm.)

Bank stosował dodatkową tabelę tworzoną w oparciu o kurs średni CHF podawany przez NBP, publikowany na stronie internetowej (...) dla konsumentów posiadających kredyty hipoteczne indeksowane do CHF. Dla rozliczenia rat kapitałowo-odsetkowych powód stosował kurs korzystniejszy dla kredytobiorcy – kurs CHF z tabeli kursów walut obcych banku lub kurs CHF samodzielnie ustalany przez bank. Postanowienia umowne dotyczące sposobu ustalania wysokości kursu kupna i sprzedaży waluty CHF, stosowane przez powoda w aneksach do umów kredytów hipotecznych w CHF zawieranych z konsumentami od maja 2020 r. brzmią następująco:

„Bank zastosuje korzystniejszy dla Kredytobiorcy kurs CHF spośród kursów publikowanych w dniu wymagalności zobowiązania Kredytobiorcy na stronie (...) w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku (...) SA:

a. kurs CHF z tabeli z oznaczeniem (...) zawierającej kurs waluty CHF do obsługi kredytów hipotecznych udzielonych we franku szwajcarskim przez Bank (...). Kurs CHF z Tabeli (...) odpowiada co do wysokości (jest tożsamy) z kursem średnim waluty CHF opublikowanym w Tabeli A ogłaszanej przez NBP na stronie (...) w dniu poprzedzającym dzień opublikowania przez Bank (...) tabeli (...). Jeżeli dzień poprzedzający dzień publikacji tabeli (...) jest dniem, w którym NBP nie ogłasza średniego kursu CHF, zastosowanie znajdzie ostatni kurs średni CHF opublikowany przez NBP przed dniem publikacji tabeli (...). Tabela (...) tworzona jest raz dziennie każdego dnia roboczego z wyłączeniem sobót pomiędzy godziną 8:00 a godziną 10:00 danego dnia.

albo

b. kurs CHF z Tabeli Kursów Walut Obcych Banku, sekcja Dewizy, kurs sprzedaży dewiz w tej Tabeli, jest ustalany w oparciu o kurs bazowy, stanowiący średnią arytmetyczną z ofert kupna i ofert sprzedaży tej waluty oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego i podanych na platformie R. w chwili tworzenia Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia wymagalności zobowiązań z tytułu kredytów hipotecznych indeksowanych do/ denominowanych w CHF. Wartość kursu kupna i wartości kursu sprzedaży z Tabeli Kursów Walut Obcych Banku mogą odbiegać od kursu bazowego o nie więcej niż 10%.

Tabela Kursów Walut Obcych Banku tworzona jest przynajmniej raz dziennie każdego dnia roboczego z wyłączeniem sobót pomiędzy godziną 8:00 a 10:00 danego dnia. W przypadku, gdy Tabela Kursów Walut Obcych Banku tworzona jest w danym dniu co najmniej dwukrotnie, kursem stosowanym do ustalenia zobowiązania Kredytobiorcy jest najkorzystniejszy dla Kredytobiorcy kurs tej waluty w danym dniu.”

(pismo powoda z 24 lipca 2020 r., k. 331-333 akt adm.; pismo powoda z 14 sierpnia 2020 r., k. 339-340 akt adm.)

W dniu 2 marca 2020 r. powód wykonywał 2840 umów kredytu hipotecznego indeksowanych do walut obcych, wobec których doszło do zawarcia aneksów zawierających przedmiotowe postanowienia dotyczące ustalania kursu walut. Umów kredytu hipotecznego indeksowanych do franka szwajcarskiego wykonywano 2833, a umów indeksowanych do euro –7. Ogólna liczba zawartych umów, które na skutek przyjęcia aneksu zawierały kwestionowane postanowienia, od początku ich stosowania do dnia 2 marca 2020 r. wynosiła 21 250. (pismo powoda z 30 marca 2020 r., k. 229-231 akt adm.)

W 2019 roku obrót Banku (...) S.A. z siedzibą w W. wyniósł (...) zł (rachunek zysków i strat za rok 2019, k. 234 akt adm.; finansowy raport roczny Banku (...) S.A. za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 r.)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie powołanych wyżej dokumentów znajdujących się w aktach administracyjnych, a także aktach przedmiotowej sprawy, których wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała a Sąd nie znalazł podstaw do poddawania w wątpliwość ich prawdziwości.

Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda, o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków oraz opinii biegłego, gdyż zdaniem Sądu dowody te były zbędne do rozstrzygnięcia sprawy. W szczególności świadkowie powoda mieli zeznawać na okoliczności związane ze sposobem i zasadami ustalania kursów walut czy kosztów, jakie bank ponosił w związku z obsługą kredytów walutowych, czy też zasad funkcjonowania kredytów walutowych,. Tymczasem okoliczności te, w sytuacji gdy ocenianie postanowienia, badane były w jako wzorce umowne, pozostawały bez znaczenia, gdyż raz, że przy analizie wzorca umownego nie ma miejsce na wykładnię dokonywana przez twórcę wzorca, gdyż ocena wzorca musi być dokonywana w sposób obiektywny, zgodnie z jego brzmieniem językowym, a zatem ocena pracowników banku nie ma dla tej wykładni znaczenia, a nadto, w wykonywanych umowach zawartych w oparciu o wzorzec umowny, wątpliwości interpretacyjne rozstrzygane są zawsze na korzyść konsumenta. Także okoliczności związane z wykonywaniem umowy nie mogą być oceniane, w sytuacji gdy dokonywana jest abstrakcyjna ocena postanowień wzorca umownego, gdyż nie jest przedmiotem oceny Sądu faktyczny sposób wykonywania poszczególnych umów kredytowych, czy motywacja banku. Przedmiotem postępowania jest badanie samej tylko treści postanowień wzorca, a nie praktyki i konsekwencji ich stosowania w umowach z konsumentami. Natomiast tezy dowodowe dla dowodu z opinii biegłego wskazywały, że powód chce udowodnić okoliczności bezsporne (np. zmienność kursów walut obcych, częstotliwość i przyczyny tych zmian) lub nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy (sposób ustalania kursów walut przez NBP, rynkowość kursów ustalanych przez powoda, tu aktualne są rozważania dotyczące charakteru kontroli abstrakcyjnej wzorców umownych).

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie jest zasadne, a decyzja podlega uchyleniu.

Podstawą działania Prezesa UOKiK w sprawie niniejszej stanowił przepis art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej jako uokik), w myśl którego zakazane jest stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 k.c.

Przepisu art. 385¹ § 1 k.c. stanowi natomiast, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Jednocześnie z treści przepisu art. 385¹ § 3 k.c. wynika, że za nieuzgodnione należy uznać te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Istotny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest także przepis art. 384 § 1 k.c. w myśl, którego ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin, wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy.

Należy przy tym zaznaczyć, że ocena postanowień umowy pod kątem abuzywności może być dokonywana dwutorowo, czyli gdy badane są postanowienia konkretnych umów, ale także ocena może być dokonywana abstrakcyjnie, czyli w oderwaniu od konkretnego stosunku zobowiązaniowego łączącego strony, a więc gdy ocenia podlega wzorzec umowy zawieranej między przedsiębiorcą i konsumentem. Badanie abuzywności postanowień w konkretnej umowie dokonywane jest w ramach tzw. indywidualnej kontroli umów, natomiast badanie abuzywności postanowień wzorca umowy zalicza się do tzw. abstrakcyjnej kontroli wzorca umownego. Kontrola abstrakcyjna oparta jest wyłącznie na ocenie pod kątem abuzywności treści wzorca umowy i wzorców z nim funkcjonalnie powiązanych, co oznacza

pominięcie wszelkich okoliczności związanych z zawarciem i realizacją konkretnej umowy zawartej na podstawie rozwiązań prawnych przyjętych we wzorcu umownym.

Badanie i ocena postanowień pod kątem ich abuzywności dokonywana przez Prezesa UOKiK jest dokonywana w ramach abstrakcyjnej oceny wzorców umów, a nie oceny zawartych indywidualnych umów.

Wyraźnie na to wskazuje zarówno tytuł rozdziału 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Decyzje w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone) jak i treść art. 23b uokik. W myśl tej regulacji Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a. W decyzji Prezes Urzędu przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone.

Zatem kluczowe dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest rozstrzygnięcie czym jest wzorzec umowy, oraz czy proponowane przez powoda konsumentom aneksy do łączących strony umów mogą być oceniane w kategoriach wzorca umownego.

Brak jest legalnej definicji pojęcia wzorca umowy. Przepis art. 384 § 1 k.c. stanowi jednak, że ustalony przez jedną stronę wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzory umów, regulaminy wiążą drugą stronę, jeżeli zostały jej doręczone przy zawarciu umowy.

Charakterystyczną więc cechą wzorców umownych, którą można zidentyfikować w oparciu o przepis art. 384 k.c. jest ich ukształtowanie przez jedną ze stron umowy tj. proponenta. Oczywistym jest też, że są one przygotowane przed zawarciem umowy.

Niewątpliwie jest także, że propozycja postanowień składających się na treść stosunku prawnego przeznaczona musi być do masowego stosowania przez tego, kto je ustalił; nie zawierają więc wzorce takich postanowień, które określają indywidualnie drugą stronę lub precyzują przedmiot umowy (zob. Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, s. 136).

Celem posługiwania się wzorcami umów są względy prakseologiczne, gdy powszechność zawieranych umów uniemożliwia ich indywidualne negocjowanie. Stąd wzorce umów przybierają często postać szablonów, formularzy umów, czy umów standardowych. Inaczej rzecz się ma w odniesieniu do regulaminów czy też ogólnych warunków umów, które tworzone są niejako obok umowy zasadniczej, ale ich treści są do umów inkorporowane, poprzez odesłanie i mają one niejako ramowy charakter. Niemniej jednak regulaminy czy ogólne warunki umów kształtują pewien zakres treści kontraktowych stosunków prawnych.

Może więc wzorzec dotyczyć tylko *essentialiae negotii*, *naturaliae negotii* i *accidentaliae negotii*, a więc kształtujących treść samego stosunku w znaczeniu materialnoprawnym, czyli obejmuje zakres wzajemnych praw i obowiązków, ale może też wzorzec umowy odnosić się do dalszych jeszcze zagadnień, takich jak sposób modyfikowania owego stosunku, czy też jego ochrony, a nawet postanowień dotyczących przyszłych umów zawieranych przez proponenta z adherentem.

Z przykładowo wskazanych w przepisie art. 384 k.c. wzorców umów w postaci: ogólne warunki umów, wzory umów, regulaminy, można wnioskować, że zakres tematyki wzorców umów może być dowolny, od kompletnej do fragmentarycznej regulacji treści umowy.

Powyższa analiza pozwala przyjąć, że niewątpliwą cechą charakterystyczną wzorca umownego jest to, że zawsze jest opracowany w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego i w sposób jednolity określają treść przyszłych umów indywidualnych, ułatwiając tym samym zawarcie przyszłych transakcji (zob. E. Rutkowska, Charakter, s. 59 i n.

Tymczasem postanowienia, które zakwestionował organ w zaskarżonej decyzji zdaniem Sądu nie mogły zostać uznane za zawarte we wzorcach umownych i tym samym nie mogły być przedmiotem oceny organu w oparciu o przepis art. 23a uokik.

Po pierwsze należy uznać, że postanowienia te zostały opracowane na potrzeby konkretnych stosunków umownych łączących bank z kredytobiorcami. Jak wynika z ustaleń organu i Sądu postanowienia te były proponowane jedynie do zastosowania w formie aneksów do umów już wcześniej łączących bank z konsumentami. Oferty zawarcia aneksów były więc kierowane do konkretnych, zindywidualizowanych osób, z którymi bank łączyły umowy kredytowe. Nie można więc przyjąć, że zostały one opracowane w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego.

Skoro więc propozycje aneksów kierowane były do kontrahentów banku, to określały one indywidualnie drugą stronę umowy, a nawet precyzowały przedmiot umowy, skoro oferta odnosiła się do konkretnej umowy kredytowej.

Jednocześnie, co warte jest podkreślenia, bank nie kierował wobec niezidentyfikowanych osób oferty zawarcia umowy, zawierającej tożsame postanowienie umowne, gdyż właśnie oferta ta była kierowana wyłącznie do indywidualnie określonych osób, z którymi bank pozostawał w określonej relacji umownej. Nie był więc spełniony wymóg, powszechnie stawiany wzorcom umownym, jakim jest nie zawieranie się we wzorcach takich postanowień, które określają indywidualnie drugą stronę lub precyzują przedmiot umowy. W oparciu o zakwestionowany przez Prezesa wzorzec nie było możliwe zawarcie umowy, przez dowolną osobę, skoro w żadnej publicznej ofercie umów kredytowych bank nie oferował kredytów zawierających tożsame z zakwestionowanymi postanowienia umowne.

Jednocześnie w ocenie Sądu bardzo wąski zakres przedmiotowy regulacji zawartej w postanowieniu, nie pozwala na uznanie, że owe pojedyncze postanowienie, obejmujące jedynie kwestię sposobu ustalania kursu waluty, oferowane do wprowadzenia (dodania) do już łączących strony umów kredytowych w formie aneksu, ma cechy wzorca umownego.

W ocenie Sądu nie można więc uznać, że kwestionowany aneks ma charakter wzorcowy, w szczególności, że jest stosowany także w relacjach z innymi konsumentami z którymi bank nie pozostawał już wcześniej w relacjach umownych. W tym stanie rzeczy nie można przyjąć, aby w stanie faktycznym sprawy dochodziło do zawierania przez bank umów „z użyciem wzorca”.

Treść aneksów przedłożonych przez bank pozwala uznać, że aneksy były przygotowane ad hoc w celu zmodyfikowania stosunku prawnego łączącego podmioty. Aneksy te bowiem różnią się od siebie w zasadniczy sposób. W szczególności zawarte są w nich też bardzo zróżnicowane treści w zależności od innych problemów, które strony w aneksie dodatkowo rozwiązują. Część przedłożonych aneksów nie zawiera nawet kwestionowanego postanowienia, a część zawiera regulacje odmienne od tych, które zakwestionował organ. Można więc na tej podstawie przypuszczać, że postanowienia aneksów były indywidualnie negocjowane, a więc nie stanowią wzorców umownych. Oznacza to, że postanowienia nie były traktowane ani przez sam bank, ani przez jego kontrahentów, jako element umowy o charakterze adhezyjnym. Były więc owe postanowienia stosowane jedynie do już wykreowanego i wykonywanego stosunku prawnego, a więc mogą podlegać jedynie ocenie konkretnej i zindywidualizowanej, przy badaniu treści konkretnego stosunku prawnego, pod kątem jego zgodności z prawem, a nie abstrakcyjnej ocenie w charakterze wzorca umownego.

Wymaga przy tym podkreślenia, że abuzywność postanowień należy oceniać w kontekście całej umowy, tj. wszystkich jej postanowień.

Przewidziana w art. 385 (1) § 1 k.c. ochrona konsumenta przed niedozwolonymi postanowieniami umownymi stanowi implementację dyrektywy 93/13 z 5 kwietnia 1993r w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, której celem było aby w umowach z konsumentami nie były umieszczane nieuczciwe warunki. Zgodnie z art. 1 ust. 1 i art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 ma ona zastosowanie do warunków zawartych w umowach zawieranych pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, które nie były indywidualnie negocjowane (warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, uznaje się za nieuczciwe, jeśli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta – art. 3 ust 1; warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej – art. 3 ust 2).

Państwa Członkowskie, zgodnie z treścią art. 7 dyrektywy, mają zapewnić stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami. Chodzi tu o badanie we właściwym trybie czy warunki umowy sporządzone do celów ogólnego wykorzystania są nieuczciwe, w celu zapobieżenia dalszemu stosowaniu takich warunków.

Istotny z pkt widzenia niniejszej sprawy jest przepis art. 4 ust. 1 dyrektywy 93/13, który stanowi: „Nie naruszając przepisów art. 7, nieuczciwy charakter warunków umowy jest określany z uwzględnieniem rodzaju towarów lub usług, których umowa dotyczy, i z odniesieniem, w momencie zawarcia umowy, do wszelkich okoliczności związanych z zawarciem umowy oraz do innych warunków tej umowy lub innej umowy, od której ta jest zależna”.

Powołany art. 7 dyrektywy wyraźnie stanowi, że kontrolą abstrakcyjną mogą być objęte tylko wzorce umowne, czyli warunki umów sporządzane dla celów ogólnego, a nie indywidualnego wykorzystywania, a z takim indywidualnym wykorzystywaniem mamy do czynienia w sprawie niniejszej. Celem zaś takiego badania, o jakim mowa w art. 7 dyrektywy, jest zapobieganie dalszemu stosowaniu tych warunków przez przedsiębiorcę. Tymczasem w sprawie niniejszej nie było możliwe zawarcie umowy w oparciu o wskazany przez Prezesa UOKiK wzorzec umowy (tj. aneks), a więc nie istniała konieczność zapobiegania jego dalszemu stosowaniu przez powoda. Aneksy były bowiem kierowane do indywidualnie oznaczonych konsumentów i stanowiły raczej element wykonywania umowy, gdyż precyzowały pewien aspekt jej wykonywania, jakim był sposób ustalania kursu waluty na potrzeby spłaty raty kredytu.

Przytoczona powyżej treść przepisów dyrektywy jednoznacznie wskazuje także, że oceny czy kształtowane wzorcem umowy prawa i obowiązki stron pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta, należy dokonywać w kontekście całego wzorca umowy.

Powyższą tezę potwierdza orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w myśl którego, oceny nieuczciwego charakteru warunków dokonuje się w każdym indywidualnym przypadku, a obowiązek uwzględnienia wszystkich pozostałych warunków umowy wynika z faktu, że badanie zaskarżonego warunku powinno uwzględniać wszystkie elementy mogące mieć istotne znaczenie dla zrozumienia tego warunku w jego kontekście, ponieważ w zależności od treści owej umowy może być konieczne, dla oceny nieuczciwego charakteru rzeczoności warunku, rozpatrzenie łącznego skutku wszystkich warunków rzeczoności umowy (tak TSUE w wyroku z 10 września 2020r w sprawie C-738/19, pkt.29; podobnie w wyrokach: z dnia 18 listopada 2021, sygn. C-212/20, pkt 29; z dnia 21 kwietnia 2016 r., R. i R., C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 95; z dnia 11 marca 2020 r., L., C-511/17, EU:C:2020:188, pkt 47.).

Trybunał podkreślał, także, że nie wszystkie warunki umowne mają bowiem takie samo znaczenie, a stopień interakcji danego postanowienia umownego z innymi postanowieniami zależy w sposób konieczny od ich odpowiedniego zakresu oraz od stopnia, w jakim każde z nich przyczynia się do ewentualnej znaczącej nierównowagi wynikających ze spornej umowy praw i obowiązków stron w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13.

W tym kontekście należy stwierdzić, że ocena dokonana przez organ w zaskarżonej decyzji nie odpowiadała warunkom wynikającym z dyrektywy. Organ skupił się bowiem tylko na postanowieniach samego aneksu, abstrahując zupełnie od ich znaczenia dla sytuacji konsumenta w kontekście pozostałych postanowień umownych, regulujących całościowo sytuację prawną konsumenta. I o ile należy zgodzić się z organem, że treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę (tak też TSUE w wyroku z 18 listopada 2021r, w sprawie C-212/20), to jednak na tej tylko podstawie nie sposób ocenić, czy postanowienie to rażąco naruszało interesy konsumenta. Należy bowiem rozważyć – w kontekście pozostałych postanowień regulujących ten stosunek umowny, w tym postanowienia, na które powoływał się powód, że konsumenci posiadali od 2005r uprawnienie do nabywania waluty kredytu na rynku walutowym i dokonywania spłaty kredytu w tej walucie – czy postanowienie oceniane przez organ rażąco naruszało interesy konsumenta. O ile bowiem postanowienia zawarte w inkryminowanych aneksach nie

musiały znajdować zastosowania do ustalaniu kursu waluty na potrzeby spłaty raty kredytu przez konsumenta, gdyż kredytobiorca posiadał alternatywną możliwość zakupu waluty obcej na spłatę kredytu na rynku konkurencyjnym, to w ocenie Sądu nie można wykluczyć, że postanowienia aneksu w kontekście całościowej treści umowy nie prowadziły do naruszeniu interesów konsumentów w stopniu rażącym. Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza bowiem nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkujące niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie. Postanowienie umowne musi poważnie, znacząco odbiegać od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron w określonym stosunku obligacyjnym, aby mogło być uznane za abuzywne.

Konieczne jest więc zawsze dokonywanie całościowej oceny postanowień wzorców umowy, w celu zbadania czy ogół praw i obowiązków stron ma wyważony charakter, czy też zróżnicowanie tych praw wskazuje na rażące naruszenie interesów konsumentów.

Wobec tego, że organ nie dokonywał analizy zakwestionowanych postanowień w kontekście wszystkich pozostałych postanowień wzorca umowy, w oparciu o który konsumenci zawierali umowy z bankiem, to nie sposób ostatecznie rozstrzygnąć o abuzywnym charakterze postanowień dodanych do umowy we wzorcach. Sąd zaś nie miał możliwości dokonania takiej oceny, gdyż wzorce umów, które całościowo regulowałyby prawa i obowiązki stron umowy o kredyt hipoteczny denominowany do waluty obcej, nie zostały zgromadzone przez organ w toku postępowania administracyjnego.

Powyższa ocena została dokonana jednak jedynie na marginesie, gdyż jak wskazano wyżej, zdaniem Sądu powód nie posługiwał się wzorcami umownymi przy zawieraniu z konsumentami aneksów do umów kredytowych, a zawieranie ich stanowiło element wykonywania umowy, gdzie obie strony zgodnie oświadczały, że na potrzeby jej dalszego trwania posługiwać się będą ustalonym przez powoda sposobem określania kursu waluty, co jednak nie stwarzało po stronie konsumenta konieczności dokonywania zapłaty poszczególnych rat kredytu wg kursu tej waluty ustalanego w sposób arbitralny przez powoda, bowiem postanowienie to nie wykluczało możliwości korzystania przez konsumentów z prawa do dokonywania spłaty w walucie obcej, której wymiany konsument mógł dokonywać w dowolnych kantorach walutowych.

Mając powyższe na względzie, Sąd uchylił zaskarżoną decyzję w oparciu o przepis art. 479^{31a} § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi w całości pozwanego stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Zgodnie z art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. do kosztów tych zaliczono opłatę od odwołania oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 720 zł określonej § 14 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 z zm.).

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)